

Červené barety

Spravodaj Klubu vojenských výsadkárov
Oblasťný výbor Bratislava

Ročník II.

Číslo 3.

15.8.2002

◇ Jubilejný rok 2002 ◇ Vážení drazí slovenští kolegové ... ◇ Osobnosť prešovského parašutistického športu ◇ Predchodca ASD Dukly Prostějov ◇ Stretnutie veteránov v Žiline ◇ Hromadný zoskok veteránov na SIAT 2002 ◇ Ťažko na cvičisku ...◇ Guinnessova kniha rekordov ◇ Posledný boj v katakombách ◇ 60. výročie prvej parašutistickej vojenskej školy ◇ Zo života klubu ◇

Jubilejný rok 2002.

Rok 2002 je svojimi číslami značne magický a sústreďuje mnoho parašutistických a výsadkárskeho výročí, ktoré si v tomto roku pripomíname v Českej i Slovenskej republike. Sú všeobecne známe a zúčastňujeme sa ich. Vo svojom príhovore chcem spomenúť tridsiate výročie, kedy naraz zahynulo 10 československých výsadkárov, ktorí boli príslušníkmi športového družstva Dukly Prostějov a jeden pilot.

Stalo sa to v roku 1972 na súťaži armádnych športových družstiev v Bulharsku. Cestou autobusom na letisko za hustej hmly prechádzali cez nechránené železničné priecestie, kde do nich narazil prichádzajúci rýchlik.

Družstvo Dukly Prostějov : z ľava Hoško, Krška, Jehlička, Pospíchal, Varmuža, Majer,
v druhom rade zľava: Blažej, Kumbár, Chudoba

Táto najväčšia katastrofa armádneho družstva parašutistov bola obrovskou stratou nielen pre Československo, ale pre celý svetový parašutizmus. Veď jeho členovia neboli obyčajní vojenský výsadkári, ale boli to doslova majstri parašutistického športu. Celý rad mal z nich desiatky medzinárodných či svetových úspechov v športovom parašutizme. Týchto desať športovcov, ktorí zahynuli, Stanislav Blažej – vedúci družstva a tréner, Jaroslav Jehlička – tréner, Jaroslav Stárek – člen výpravy, reprezentanti Václav Kumbár, Jozef Pospíchal, Luboš Majer, Oldřich Varmuža, František Sležuk Jaroslav Svoboda, / pilot lietadla AN-2 Jaroslav Havránek /, malo naskákaných viac ako 28.000 zoskokov. Z nich napr. sám Jaroslav Jehlička mal naskákaných 6.045 zoskokov. O tom všetkom sa hovorí aj v knihe "Padáky plné zlata", od autora Zdenka Hrona, ktorú vydalo Naše vojsko v r. 1977. Haváriu prežili, vodič bulharského autobusu a reprezentanti Bedřich Chudoba a Ivan Hoško.

Väčšinu týchto športovcov som poznal z rozhodcovskej činnosti, ako medzinárodný rozhodca s diplomom FAI. Najviac si však spomínam na kolegov Kršku, Blažeja a Jehličku, s ktorými som strávil obdobie služby u výsadkového vojska. S nimi som prežíval v cvičných bojoch veselé, ale niekedy ťažké chvíle výsadkára. Dnes chcem spomenúť len jedného a to Jaroslava Jehličku, ktorý bol v službe veľmi iniciatívny, smelý a nezastavil sa pred žiadnou prekážkou, ktorá sa mu postavila do cesty. Iste to môžu potvrdiť i jeho bývalí velitelia, kolegovia Mansfeld a Rusňák.

Len veľmi heslovite spomeniem jednu vojenskú akciu, ktorá bola uskutočnená vo vojenskom priestore Libava v roku 1950 a bola pomenovaná „Gerlach „. / V mojich písomných spomienkach má 6 strán. / Do priestoru cvičenia na Libave boli povolani záložníci, ktorí mali za úlohu po dobu 10 dní postupne likvidovať vysadených parašutistov. Za každého mal vojak dostať hodnotnú knihu. Vysadené diverzné družstvo bolo zložené z troch odborností. Dvaja radisti, dvaja prieskumníci a šesť chlapcov z údernej roty. V tyle nepriateľa, ktorý bol v sile 2.000 mužov mali vydržať 10 dní, bez akejkoľvek pomoci od materskej základne. Tá im poskytovala denne len teplú stravu a to letecký vo varniciach zhadzovaných na padákoch z DC-47. Na presné vysadzovanie boli v tom období, po prvý raz použité už odskúšané nové rádiostanice, ktoré dávali povel zo zeme.

Denná úloha vysadenej skupiny spočívala v zisťovaní a ničení dôležitých palebných postavení nepriateľa, v ničení a zneškodňovaní veliteľských stanovišť a pod. Spojenie pracovného štábu zo Stráže pod Ralskom s touto skupinou bolo zabezpečované cez rádiostanicu Gerlach denne plánovanými reláciami a sledované na mape, doma v posádke. Úderná skupina chodila priamo na miesta prieskumom zistené akcie, ktoré boli presne zakreslené a ich stráženie vysledované.

Jardo Jehlička, po príchode z cvičenia, mi opísal jednu z týchto akcií: „Predstav si Emile, voni ti mali kolem palpostu reťaz strážnych. Měli to udeláno tak, že tam kde měli mít zakopány děla, měli 20 strážnych do kruhu, jen pár metrů od sebe. V noci chodili jeden k druhému - hesla neměli - a oslovovali se, Jano tu si? Jožo tu si?, a pod. Přes toto hustý síto strážnych jsem musel projít dovnitř tohoto uzavřeného kruhu k dělům. Trhávín se použít nesmělo. Rozhodím, co sledovali cvičení, postačilo na místě činu zanechat napsaný lístek, že jsme tam byli. To jsem ponalepoval na děla a zmizel. Ráno se strážní potěšili, že měli tichou noc a klid od výsadkářů. No když se přiblížili k dělům, jestli jsou v pořádku, zbledli. Na dělech našli lístky, na kterých bylo napsáno: Byli jsme tady, vylízte nám prdel! „

Tak bojovali výsadkáři v tyle nepriateľa a taký bol aj jeden z nich, Jardo Jehlička, ktorý odišiel od nás nenávratne a nevinne tam, odkiaľ niet návratu. Venujme jemu ako i všetkým tým, ktorí zahynuli 27. septembra v roku 1972 tichú spomienku!

Emil TENCER
člen KVV SR

Vážení, drazí slovenští kolegové – výsadkoví veteráni !

Dostalo se mi možnosti a cti seznámit se s obsahem vašich občasníků Červené barety. Obsah se mi moc líbí a vrátil mne do mnohých vzpomínek mého 7-i letého služebního pobytu na východním Slovensku u výsadkové brigády. Budiž čest a chvála těm, kteří pečujete a prohlubujete tradice výsadkářů – parašutistů, aby ta dávná léta sportovních radostí neodešla v zapomenutí. Tolik moje čestné uznání nejen vašim občasníkům, ale celému Klubu vojenských výsadkářů v Bratislavě.

Tímto dopisem, který žádám o zveřejnění členům Vašeho klubu, případně o zveřejnění v občasníku, „vyjadřuji své stanovisko „ k otevřenému listu, který jste zaslali J. Šolcovi pod názvem „Pobúrilo nás to“. Sděluji vám všem následující: Podporuji vaše stanovisko a vyjadřuji naprostý nesouhlas s větou, kterou J. Šolc zveřejnil ve své knize „Červené barety“ na str. 242. Nechci větu opisovat a opakovat - mám z ní hrozný pocit.

Když jsem si knihu zakoupil po jejím vydání a četl, zůstaly ve mně smíšené a nedobré pocity z mnohých nepřesností a vyjádřil jsem slovně své výhrady ke knize. Je sice věc J. Šolce, že do knihy zahrnul svůj život v letech 1968 – 1989 - to měl napsat do samostatné knihy a nikoliv do knihy, pomocí které, chtěl objasňovat historii československého výsadkového vojska.

Větou na str. 242 jsem byl a zůstávám pobouřen - stydím se za ni! Nemohu dodnes pochopit, znaje J. Šolce od 71. výsadkového padákového praporu Hrdiny Sovětského svazu pplk. Ant. Sochora, kde jsem zastával funkci velitele minometné čety a J. Šolc funkci ZVP praporu. Spolu s veleitelem praporu kpt. Jos. Mrázkem a posléze s velitelem brigády F. Mansfeldem byli mými trvalými vzory. Nemohu tedy pochopit, co to Jirka Šolc napsal? Jak mohl touto větou tak očernit své pocity lásky, v pocity dnešní nenávisti k bratské zemi? Jak mohl použít tak hrubé slovo „gauner „, když ti jsou všude na světě a v Česku je jich možná ještě více? 7 let jsem žil na východním Slovensku. Zde jsem si založil rodinu, ale nikdy mně nikdo neurazil pro mou moravskou řeč. Ale, že se z J. Šolce stane novodobý postsocialistický vojenský historik, který snad chce vymývat mozky lidem, znajícím dávnou výsadkovou minulost lépe než on, aby se přetočili jen na západní odboj, kterému sice bylo odepřeno uznání mnoha zásluh, ale jejich rehabilitace nemůže zastínit zásluhy těch, kteří bojovali ve východním odboji je na zamyšlení.

Vyjadřuji svou podporu vašemu stanovisku „Pobúrilo nás to „. Rád vzpomínám na mnohé kamarády z 50 – tých let, ale

i později, že ani nemohu jmenovat ty desítky výsadkářů a svazarmovců ze společné činnosti.

Přejí vám, aby se vám dostalo patřičné omluvy od J. Šolce, i když onu větu a nepřesnosti v jeho knize nevymaže. Postavil

si svůj černý pomník, stejně jako svou další knihou „Padáky nad Slovenskem“, ze které jsem přímo pobouřen.

Zároveň chci vyjádřit souhlas s kritikou kol. P. Švrta k výše uvedené knize Červené barety. Souhlasím s ním!

Žádám ty kamarády a kolegy, kteří se seznámí s tímto mým stanoviskem, aby nebyly buzeny sebemenší národnostní city. Ať nejsou narušeny naše vzájemné vztahy nikým a ničím.

My společně všichni jsme hrdí výsadkoví veteráni ! A máme být na co hrdí.

Pozdravuji vás všechny a jsem v duchu s vámi.

S výsadkovým pozdravem !

Ing. Metoděj M L Č Á K, plk. v. v .

Poznámka redakcie : Ing. Metoděj M L Č Á K , jeden z prvých Majstrov výsadkárov ČSĽA. 24 rokov slúžil u 22. Výsadkovej brigády a Výsadkového práporu / 1953 – 1957 / v Prešove, Košiciach, Sabinove, Holešove, Prostějove. Absolvoval 748 zoskokov.

Osobnosť prešovského parašutistického športu.

Prešov bol mestom výsadkového vojska. Možno práve preto zraky mnohých chlapcov sa otáčali k nebu nad miestnym letiskom a v mnohých myšlienkach sa rodilo rozhodnutie dostať sa do výšok a pohúpať sa na šnúrach padáku, tak ako to videli u vojakov Československej armády. Medzi tých chlapcov, ktorých zlákali výšky patrili Lacko Platko, dnes už 69 ročný veterán parašutistického športu. Po návrate z brigády na Trati mládeže dala sa v Prešove dokopy partia, nadšencov vykonala štvortýždňový výcvik. Prvý zoskok z lietadla Dakota vykonali na leteckom dni v Nižnej Šebastovej z výšky 500 m na padáku VJ-1 dňa 15. 10. 1949. Na druhý deň ďalší zoskok. Vtedy ešte šestnásťročný Ladislav Platko netušil, že sa zapíše zlatými písmenami do histórie parašutistického športu. V roku 1950 absolvoval inštruktorský kurz v Bratislave, ktorý mu veľmi pomohol, aby v neskorších rokoch mal veľký podiel na výchove mladých adeptov parašutistického športu. Jeho rukami prešli v príprave stovky mladých ľudí, či už pre výsadkové vojsko, alebo športový parašutizmus. Napríklad, jeho žiačka Marienka Stančíková, ktorú trénoval rok a pol pred Majstrovstvami sveta v roku 1960 v Orange, v USA, získala v disciplíne akrobacia počas voľného pádu titul Majsterky sveta. Začiatky parašutizmu a vstup do reprezentácie absolvovala pod jeho vedením aj ďalšia Majsterka sveta - Ing. Mária Krajňáková – Soľanková. Jeho bývalý žiak Slávo Mulík založil v USA tzv. Slovenskú parašutistickú školu. Mulík v roku 1994 zorganizoval na bratislavskom letisku pokus o svetový rekord vo vytvorení hviezdy vo vzduchu z čo najväčšieho počtu parašutistov. Skákalo sa v dňoch 11. – 21. 8. 1994 v rámci Memoriálu Štefana Baniča a obrazec, ktorý vytváralo pri voľnom páde 222 parašutistov mal byť zapísaný do Guinnessovej knihy rekordov. Žiaľ, podľa dostupných správ, prítomná komisárka tento zoskok neuznala ako rekord, pretože obrazec vytvorený skákajúcimi nevidela. Parašutisti pri vytvorení obrazca dostali sa do menšieho mraku.

Ladislav Platko skákal na rôznych typoch padákov a z rôznych typov lietadiel. Zúčastnil sa šiestich Majstrovstiev ČSR. Na Majstrovstvách Slovenska neraz stál na stupňoch víťazov.

V roku 1961 spolu s Michalom Olenočinom a Jozefom Rydzikom vytvorili svetový rekord v skupinovom nočnom zoskoku z výšky 2000 m na presnosť pristátia. Nebyť toho, že Rydzik trochu „uletel“, ich rekord by bol neprekonateľný veľmi dlho. Veď Olenočin dopadol iba necelé 2 m od vyznačeného stredu kruhu a Platko 260 cm. Priemer doskoku 7,62 m bol ustanovujúcim rekordom v triede G - II - d. Skákali z lietadla L - 60 / Brigádýr / Spolu s Michalom Olenočinom skúšali / v tom čase svetovú novinku / zoskok voľným pádom, počas ktorého si odovzdávali štafetový kolík.

V auguste v roku 1970 mu bol počas Majstrovstiev Slovenska v Lučenci udelený titul Zaslúžilý majster športu. Počas svojej parašutistickej kariery vykonal 1758 zoskokov padákom. Prvého mája 1992 udelila Parašutistická asociácia USA Ladislavovi Platkovi, za jeho celoživotnú činnosť v parašutizme významné ocenenie - GOLD WINGS / Zlaté krídla /. A znovu si vyskúšal ako chutia zoskoky na Medzinárodnom leteckom dni SIAD 2002 v Bratislave.

Lacko, želáme ti dobré zdravie. Aby si ešte ako veterán Klubu vojenských výsadkárov SR pobudol medzi nami dlhé roky a mohol tak odovzdávať mladším svoje bohaté skúsenosti. Zdvíhame pohár dobrého vína na Tvoje zdravie a želáme všetko najlepšie!

Pavel F R A N Í K
člen KVV Bratislava

PREDCHODCA ASD – DUKLY PROSTĚJOV

K napísaniu tohoto článku som dospel po prečítaní spomienky kolegu M. Mlčáka o počiatkoch ASD – Dukly Prostějov, ktoré boli uverejnené v 25. čísle Spravodaja Klubu vojenských výsadkárov pri VÚ 8280 Prostějov. Mal som to šťastie, že som bol jedným so spoluzakladateľov jej predchodcu „výsadkového športového družstva brigády“. Preto by som rád doplnil Mlčáka o moje spomienky na celú genézu vzniku športového družstva.

Narukoval som na základnú vojenskú službu do Prešova v roku 1956 ako športový parašutista so 185 zoskokmi z civilu, čo do tej doby bol najvyšší počet, s ktorým niekto nastúpil do základnej vojenskej služby. Spolu so mnou narukovali aj športoví parašutisti Dieter Malý, Michal Marko, Artúr Grác a Vinco Trebatický, s ktorými som sa už poznal z Majstrovstiev ČSR, ktoré sa konali v tom istom roku na letisku v Medláňkach. Okrem už spomenutých vojakov I. ročníka, slúžili v II. ročníku športovci Oldřich Paprskář, Emil Koch a František Hrejsemnou. Z vojakov z povolania sa zoskokom voľným pádom venovali Antonín Zdeněk, Honzo Heral, Róbert Smolík, Venca Mourek, Metoděj Mlčák a Václav Šiška, ktorí mali o športový parašutizmus eminentný záujem. Niektorí ako športovci skákali v miestnom aeroklube v Prešove. Veľmi sa angažoval a o športové zoskoky zaujímal, hlavne Antonín Zdeněk, ktorý bol známy pod menom „vtáčnik“, nakoľko pri propagačných zoskokoch počas voľného pádu dokázal za pomoci dômyselných krídiel vlastnej konštrukcie, pripevnených ku kombinéze, prekĺzať značné vzdialenosti v horizontálnom smere a podstatne predĺžiť tak čas voľného pádu.

Po prijímači som bol zaradený do balónovej roty a s kolegami Zdeňkom, Heralom a Smolíkom sme viedli dlhé diskusie o tom, ako by sa dalo u brigády vytvoriť družstvo športových parašutistov. Tiež pri každej príležitosti sme túto otázku preberali s ostatnými vojakmi, ktorí sa už v civile venovali športovému parašutizmu. Veľmi mi pomohol zorientovať sa v tejto problematike kol. Paprskář, ktorý vtedy už bol vojakom II. ročníka.

Príležitosť sa naskytla, keď ma ako športového referenta ČSM u balónovej roty poslali na Brigádnú konferenciu ČSM. Na nej som vystúpil s diskusným príspevkom o našej túžbe venovať sa športovému parašutizmu aj počas základnej vojenskej služby. Poukázal som na športové úspechy, ktoré už pred vojskou službou dosiahli na Majstrovstvách ČSR, D. Malý – 1. miesto v akrobacii a M. Marko 2. miesto v presnosti pristátia. Niektorí prekonalí československé rekordy na presnosť pristátia. Hneď v diskusii padali rôzne návrhy a bol som milo prekvapený, že boli skoro všetky podporujúce túto myšlienku. Najväčšiu váhu mal asi príspevok kol. Pecinu, ktorý jednoznačne deklaroval potrebu zriadenia športového družstva a navrhol konferencii uznesenie o jeho zriadení a o povinnosti informovať o tom vyššie veliteľské orgány.

Po tejto konferencii udalosti nabrali pomerne rýchly spád. Vyšiel rozkaz o zriadení výsadkového športového družstva brigády. Na základe rozkazu ma Jiří Křivan poveril hore uvedených vojakov základnej služby i s postelami premiestniť do priestorov balónovej roty a tým započalo naše prvé sústreďenie. Veliteľom bol určený Miloš Krška, starším trénerom Jiří Křivan a mňa urobili mladším trénerom a kapitánom družstva. Telesnú prípravu mal na starosti Stanislav Blažej.

Po vybavení potrebných organizačných záležitostí sme začali dlho očakávané športové zoskoky. Prvým cieľom bolo vybrať najlepších a s nimi pokračovať v príprave na súťaže. Po troch sústreďeniach zostali v príprave tri trojčlenné družstvá, ktoré sa pripravovali na Majstrovstvá Slovenska v Partizánskom. V príprave sme skákali z DC-3 a neskoršie z LI-2. Venovali sme sa najmä akrobatickým zoskokom z výšky 2200 m. Akrobatické zoskoky vtedy pozostávali len z kombinácie otáčok. Boli tam i dvojotáčky. Stali sa pri tom i mnohé humorné situácie.

Dozvedeli sme sa, že v Partizánskom sa bude skákať zo Sieblova, a že sa z nich skáče zo stúpačky rovno do polohy. My sme nácvik vyriešili tak, že do LI-2, ktoré malo dve na pravej strane sme dali silnú dosku, na ktorej dvaja stáli a jeden vyšiel na dosku von z lietadla a snažil sa na nej udržať až do miesta výskoku. Nie každému sa to podarilo. Niektorých vrtulový vír pravého motora sfúkol hneď po vystúpení na dosku, ešte ďaleko pred bodom výskoku. Kol. Heral sa tak statočne držal, že nedbal ani na nie celkom estetické omotanie nosných hlienov okolo svojej hlavy, čo vyvolalo úsmevy všetkých na palube lietadla. O tom, že bol dlhý čas terčom vtípov netreba ani hovoriť, ale Honzo Heral sám vtípálek to všetko bral športovo. Okrem akrobatických zoskokov sa v tejto dobe súťažilo na presnosť pristátia z výšky 600 m a v kombinovanom zoskoku z výšky 1500 m. V kombinovanom zoskoku sa hodnotil voľný pád, presnosť výdrže a presnosť pristátia. O našu kondičku sa viac ako podľa nášho názoru bolo potrebné starať kol. Blažej. Na kondičných behoch si najviac užil D. Malý, ktorý beh nenávidel z hĺbky duše, ale exceloval na náradí a tak mu to kol. Blažej toleroval.

Do Partizánskeho sme cestovali skriňovou V3S, ktorú riadil kol. Bulvas. Vedúcim výpravy a trénerom bol kol. Křivan. Pred odchodom mal k nám pekný a povzbudzujúci príhovor kol. Krška. Jedno družstvo v zložení Antonín Zdeněk, Dieter Malý a Vladimír Zámečník súťažili oficiálne a dve družstvá, v ktorých boli zaradení Artúr Grác, Ján Marko, Oldřich Paprskář, Honzo Heral, Vincent Trebatický a Venca Mourek neoficiálne. Zámečník v akrobacii sa umiestnil na 3. mieste a prebojoval sa do družstva Slovenska na Majstrovstvách ČSR. Grác sa v akrobacii umiestnil neoficiálne na 1. mieste. Družstvo Slovenska vtedy reprezentovali Major a Jerguš - KA B. Bystrica, Valachovič - KA Nitra, Zámečník - výsadkové vojsko a Huňáček - lelectvo.

Na Majstrovstvách ČSR družstvo výsadkového vojska súťažilo neoficiálne. Dieter Malý sa mimo súťaž umiestnil na druhom mieste a to mu otvorilo cestu do reprezentácie a neskôr i k titulu majstra sveta v družstvách. Veľké úspechy v parašutizme dosiahol aj Karel Plzák, ktorý do nášho družstva prišiel o rok neskôr, ale to je už iná kapitola dostatočne známa. Mnohí aktéri, ktorí sa podieľali na zakladaní športového družstva výsadkového vojska už nie sú medzi nami. Kol. Krška a Blažej zahynuli pri nešťastí družstva Dukly v Bulharsku, kol. Paprskář zahynul pri leteckej katastrofe, kol. Křivan a Heral zomreli v Prostějove, kol. Plzák v Prahe a kol. Grác v Turčianských Tepliciach. Venujme im tichú spomienku a zamyslenie nad časom, ktorý sa nevráti.

S radosťou spomínam na záchranný zoskok do zatopenej obce Malý Sulín spolu s kol. Smolíkom. Skákali sme z DC-3 a palubným sprievodcom nám bol kol. Křivan. Po našom zoskoku boli vysadené potraviny, ktoré od nás prevzali zástupcovia obce. Po dopade kontajnerov s potravinami prišla za nami jedna babička a hovorí: „Ja som vedela, že Američania nás nenechajú bez pomoci“. Kol. Smolík jej hovoril, že sme vojaci čs. ľudovej armády, ale ona si stále húdla o Američanoch. V roku 2001 som v tejto obci bol a ešte sa našli aj pamätníci nášho zoskoku. Rád spomínam aj na aeroklub v Prešove, ktorý nám vojakom umožnil skákať po nedeliach z ich lietadiel. Mohli sme používať naše vojenské padáky. Kol. Křivan zariadil, aby nás na letisko na zoskoky vozil brigádny GAZ. S úsmevom po rokoch spomínam aj na mesačný dištanc, ktorý som aj s D. Malým dostal za neohlásený dvojskok od Laca Platka a Pala Gdovina, vtedajších krajských inštruktorov. Ostatné aktivity spomínaného družstva pekne, v hore spomenutom článku, opísal kol. Mlčák.

Ja s nostalgiou spomínam na prežité krásne časy v tomto družstve, na nekonečné debaty o vykonaných zoskokoch, na priateľstvá, ktoré pretrvali až do dnešných dní, a ktoré mi obohatili život. S úctou spomínam na kol. Kršku a Křivana, ktorí boli hlavnými činiteľmi a iniciátormi pri vzniku športového družstva brigády a ako výrazné osobnosti mali prirodzenú autoritu.

Na kol. Křivana ma viaže ešte jedna udalosť, ktorá je spojená s mojou rodinou. Ja som sa s kol. Křivanom podieľal na zakladaní prvého športového družstva brigády a môj syn Vlastimil, keď odchádzal z Dukly Prostějov do civilu, kol. Křivan odchádzal do výslužby.

Ak som z neznalosti alebo zábudlivosti, niektorých kolegov, ktorí sa podieľali na vzniku športového družstva brigády nespomenul, tak sa im úprimne ospravedlňujem.

Vlado ZÁMEČNÍK
KVV Banská Bystrica

Stretnutie veteránov výsadkových vojsk SR a ČR v Žiline.

Pri príležitosti 90. výročia narodenia J. Gabčíka ako aj 60. výročia atentátu na Heidricha sa v Žiline dňa 24. 25. mája uskutočnilo stretnutie veteránov výsadkových vojsk SR a ČR. Tohto stretnutia sa zúčastnilo vyše dvesto veteránov z oboch republík. Nechýbalo medzi nimi ani 25 veteránov nášho oblastného klubu. Nad stretnutím mal záštitu prezident Slovenskej republiky. Na stretnutí boli prítomní podpredseda vlády Ivan Mikláš, minister spravodlivosti JuDr. Ján Čarnogurský, náčelník vojenskej časti kancelárie prezidenta SR generálmajor Mojmír Hergovič, zástupca náčelníka generálneho štábu ASR generálmajor Ján Čmilanský a mesto Žilinu zastupoval jej primátor poslanec NR SR Ing. Ján Slota.

Program tohto stretnutia bol po oba dni veľmi bohatý. Pred zahájením na nádvorí 5. pluku špeciálneho určenia / v jeho priestoroch sa konalo stretnutie / nastúpili všetci veteráni pred slávnostnou tribúnou a za doprovodu posádkovej hudby i čestná jednotka s bojovou zástavou pluku. Po otvorení stretnutia veliteľom pluku pplk. Ing. Ľubomírom Šebom nasledovali príhovory hostí. Po odchode čestnej jednotky presunúli sa všetci účastníci na priestranstvo pred posádku, kde bol slávnostne odhalený pomník kapitánovi in memoriam Jozefovi Gabčíkovi, ktorého autorom je člen KVV SR akademický sochár Štefan Pelikán. Pomník odhalili podpredseda vlády SR Jozef Mikláš a primátor Žiliny Ján Slota. Na úvod odhalenia pomníku predniesol prejav náš predseda Ing. Jozef Tuček, CSc., ktorý bol veliteľom pluku po jeho dislokácii do Slovenskej republiky.

Po večeri nasledovalo spoločenské posedenie. Počas neho vystúpili veteráni z Čiech a Slovenska so svojimi spomienkami na život u výsadkových vojsk a potom už nasledovali jednotlivé čísla pripraveného kultúrneho programu, ktorý určite zaujal všetkých prítomných, ktorí ho aplaudovali častým potleskom. Na pódiu sa striedali tance, hudba,

spev ako i vtipy nechýbajúce na takýchto stretnutiach. Veľký úspech mali i členovia KV V SR, ktorí vystúpili so svojou hudobnou produkciou. Dano Kollár na fujare a na heligónke.

Pri dobrom občerstvení, ktoré zabezpečil Oblastný KVV v Žiline sa spievalo a spomínalo takmer do polnoci.

Druhý deň sa uskutočnil pietny akt v dedinke Povlusie, kde za účasti čestnej stráže pod pamätnou doskou na dome, v ktorom sa narodil kpt. in memoriam Jozef Gabčík bol položený veniec účastníkov stretnutia. Po ňom nasledoval štart Memoriálu Gabčíka - beh na 12 km cross trati s cieľom na štadióne 5. pluku špeciálneho určenia. Štart 8. ročníka previedol výstrelom zo samopalů minister spravodlivosti JuDr. Ján Čarnogurský. Po tomto akte sme sa presunúli autobusmi späť na miesto cieľa Memoriálu Gabčíka. Tu sa odohrával ďalší program celého stretnutia. A bolo sa na čo dívať. Zoskoky výsadkárov z vrtuľníka na plukovný štadión / a že to boli skutoční profesionáli potvrdzovali i ich presné dopady presne pred slávnostnú tribúnu /, vystúpenia mažoretiek, detských súborov, kynológov, záchranné akcie zdravotných posádok a hasičov za pomoci vrtuľníka. Proste s celým dvojdným programom bola veľká spokojnosť širokej / hlavne detskej / verejnosti, ale i prítomných delegácií klubov vojenských výsadkárov - veteránov. Popri sledovaní jednotlivých vystúpení bolo možné vidieť či už dvojice, alebo celé hlúčky veteránov pri družných debatách. Veď mnohí sa stretli takmer po uplynulých desaťročiach od spoločnej služby vo výsadkových jednotkách. A spomienok bolo veľa, možno časovo i na niekoľko takýchto stretnutí.

Po slávnostnom obede nasledovala rozlúčka. Mnohé pochvalné uznania na stretnutie, objatia a utvrdenia, že sa opäť skoro stretne, či už v Prahe pri 60. výročí vyvrcholenia boja skupinou ANTROPOID, alebo ďalších akciách poriadaných jednotlivými KVV. Stretnutia veteránov výsadkového vojska Slovenskej a českej republiky udržiavajú veľké priateľstvá, ktoré sa zrodili v službách u útvarov jednotlivých práporov a brigád výsadkových jednotiek, alebo športových družstiev parašutistov jednotlivých krajov Československej republiky.

Teda vďaka za toto stretnutie a do skorého videnia!

Pavel FRÁNÍK
člen KVV Bratislava

Poznámka: Pri príležitosti stretnutia bol nášmu klubu odovzdaný primátorom mesta Žiliny p. Ing. Jánom Slotom krištáľový pohár spolu s ďakovným diplomom. Od priateľov zo Zlína sme obdržali miniatúru odznakov ich klubu. Ďakujeme !!!

Hromadný zoskok veteránov na SIAD 2002.

8. – 9. 6. 2002 na letisku Gen. M. R. Štefánika v Bratislave – Ivánke sa konal Medzinárodný letecký deň SIAD 2002. V rámci tohto podujatia bol na programe „Hromadný zoskok „ parašutistov veteránov. Tohto hromadného zoskoku sa zúčastnili veteráni štyroch Klubov vojenských výsadkárov - KVV Bratislava, Žilina, Banská Bystrica a Prešov. Na zoskok sa prihlásilo celkom 43 veteránov zo Slovenska. Náš člen Šaňo Georgijevský, ktorý držal taktovku nad organizáciou tohto zoskoku, prihlásených zaradil do troch celkov, podľa príslušnosti k oblastným klubom. Prvé lietadlo AN – 2 plne obsadil bratislavčanmi, ktoré viedol predseda klubu Ing. Jozef Tuček, druhé lietadlo obsadil žilincami, ktoré viedol Ferko Glatter / doplnené M. Švrčkom z Bratislavy / a tretie lietadlo kombinované z veteránov Banskej Bystrice a Prešova / doplnené L. Hrehom z Bratislavy /, ktoré viedol Jirko Šťastný. V jednotlivých skupinách skákali okrem vojenských veteránov i športoví veteráni, ako napr. Majster sveta Jožko Vrabel, alebo držiteľ svetového rekordu v nočnom skupinovom zoskoku na presnosť pristátia z výšky 2000 m Ladislav Platko a celá rada Majstrov bývalej ČSR i Slovenska. Veteráni pred samotným leteckým dňom absolvovali sústredenie na letisku Vajnory, kde boli po obidva dni v príprave na zoskoky, vedenej p. Gáborom - náčelníkom parašutistickej prípravy Slovenského aeroklubu.

Naplánovaný bol zoskok s 35 členmi veteránov z jedného preletu troch lietadiel AN - 2. Systém otvorenia padáku - statika, to znamená automatické otváranie, alebo „zoskok na lano ... Typ použitých padákov na zoskok bol OVP – 68. Tento zoskok mal byť, okrem propagácie na verejnosti, aj pokusom o zápis do Guinnessovej knihy rekordov. Princíp rekordu spočíval v počte skákajúcich parašutistov a v ich priemernom veku. Či sa nám to podarilo, na to si chvíľku počkáme. Že bol vytvorený zároveň ustanovujúci slovenský rekord je už isté.

Všetko prebiehalo podľa vopred pripravovaného scenára, ale v prvý deň pred zoskokom mala jedna z AN – 2 poruchu a pristála v d'ateline v poli. A tak táto 12 členná skupina sa nakoniec ocitla v miestnej krčme, kde sa obohatila o ďalšie zážitky. O nich píšeme na inej strane. O nič lepšie na tom neboli ani ďalšie dve AN – 2, ktoré pre nepriaznivý vietor museli opustiť vyčkávací priestor a pristáť na ďalšom blízkom letisku Slovenského aeroklubu v Senci. Po krátkej prestávke a novom nasadení veteránov dostali zbývajúce dve lietadlá povolenie k náletu a zoskoku parašutistov. Takže v sobotu vyskočilo naraz „iba „ 24 veteránov. Ostatní verili, že sa drobná záhada na lietadle podarí do nedele odstrániť.

V nedeľu doobeda sa mechanikom záhadu podarilo odstrániť a zoskok zo 600 metrov z troch lietadiel AN – 2 sa predsa podaril. Zoskočilo 32 veteránov, pri čom boli všetci v rovnakom čase vo vzduchu na padákoch a bez závad pristáli pred obecensvom na ploche letiska Gen. M. R. Štefánika.

Trochu štatistiky :

Účastníci hromadného zoskoku:

KVV BRATISLAVA		KVV ŽILINA		KVV BANSKÁ BYSTRICA	
Denkoczy Ladislav	1932	Bučka Pavel	1932	Bartolen Ján	1933
Effenberger Mikuláš	1942	Dupkala Jozef	1942	Jasenák Ján	1936
Franík Pavel	1934	Fulir Július	1950	Kacara Ladislav	1939
Georgijevský Alexander	1932	Glatter František	1940	Putz Pavol	1942
Hromník Ján	1939	Kondrát Michal	1952	Mgr. Schneider Vladimír	1944
Ing. Hreha Ladislav	1942	Lukačka Jozef	1941	Šťastný Jijí	1933
Janáček Štefan	1939	Michňová Anna	1954	Vargic Rastislav	1940
MuDr. Kupecký Ján	1944	Mráz Emil	1944	Vojtek Pavol	1953
Meheš Jaroslav	1933	Nedorost Juraj	1949		
Ing. Tuček Jozef, CSc	1944	Neradný Jozf	1945	KVV Prešov	
Vrábel Jozef	1939	Ondráš Miroslav	1946	Platko Ladislav	1933
				Gabáni Pavol	1945

Spolu skákalo:	11	11	10
Vek : 702 Priemer :	63,81	627	622
		57	62,20

Počet zoskokov: **7482** Priemer: 680 4629 454 5563 556
Spolu skákalo : 32 Vek : 1951 Priemer: 60,96 Zoskoky: 17674 Priemer : 552

V sobotu skákali ešte:

Šidlová Tatiana 1946
Georgijevský Mikuláš 1934

Na zoskok bol pripravený i náš najstarší skakajúci veterán 73 ročný Švrček Milan. Žiaľ letel v žilinskej výsadke, ktorá pristála v dateline a ďalší deň nešiel skákať. Najstaršími skakajúcimi veteránmi teda boli 70 roční Lacko Denkoczy a Šanňo Georgijevský. Dva dni, ktoré sme strávili na našej základni na letisku vo Vajnorochoch boli v našom klubovom živote vynimočné, veď sa tu stretli i ďalší kamaráti, ktorí už dnes „zavesili svoj padák“, . Či už to boli náš čestný predseda Emil Smrek, Ivan Nemček, Franto Horák, Gabo Kiš, Laco Vajda, Božka Mehešová, Janka Kováčová a celá rada ďalších.

Všetkým veteránom patrí obdiv za odvahu, pevnú vôľu a chuť zorganizovať takýto zoskok a na takomto podujatí. Zvlášť patrí poďakovanie nášmu členovi Alexandrovi Georgijevskému, ktorý prišiel s myšlienkou uskutočniť takýto zoskok a podieľal sa na jeho zabezpečení v organizačnom štábe SIAD 2002. Poďakovanie patrí aj p. Genmjr. Dunajovi, náčelníkovi organizačného štábu a jeho členom, že nám vyšli v ústrety a akceptovali našu požiadavku o zaradenie tohto zoskoku do programu Medzinárodného leteckého dňa SIAD 2002 v Bratislave. Miroslavovi Gáborovi, že sa rozhodol podporiť nás a podieľal sa veľkou mierou na zabezpečení celej akcie.

Želám všetkým nám spoločne veľa zdravia a ešte mnoho podobných stretnutí pod kopulami padákov, či na iných akciách, ktoré sme si predsavzali organizovať pri tomto našom úspešnom stretnutí. Už dnes sa všetci účastníci tešíme na ďalšie takéto vynimočné podujatie.

Na zoskoku spolupracovali : Armáda SR, Slovenský národný aeroklub, Aerokluby v Bratislave, Nitre,, Žiline a Dubnici nad Vahom, ako kluby vojenských výsadkárov v Bratislave, Žiline, Banskej Bystrici a Prešove, ktorí i za zložitých finančných problémov sa rozhodli pomôcť pri tejto akcii. Aj im patrí veľká vďaka.

Ing. Jozef TUČEK, CSc.
predseda KVV Bratislava

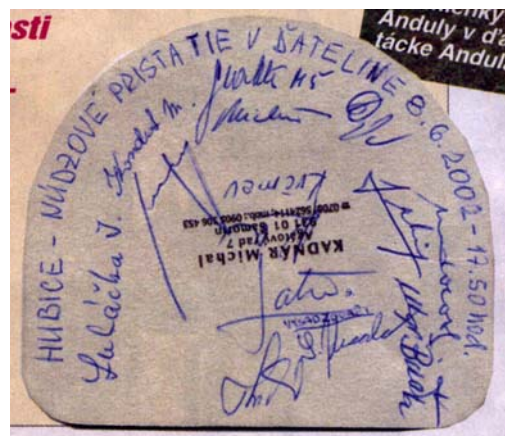
Ťažko na cvičisku, ľahko na bojisku a najťažšie v d'ateline .

/ V krčme pána Kadnára v Hubiciach dňa 8. 6. 2002 len po slovenský /

Príprava na zoskok v rámci Medzinárodného leteckého dňa SIAD 2002 bola náročná pre všetkých účinkujúcich. O to viac, že išlo nielen o našu reprezentáciu na verejnosti, ale i o zápis no Guinnessovej knihy rekordov. Všetky tri AN-2 na pokyn z riadiacej veže odštartovali do vyčkávacieho priestoru, aby potom naleteli nad plochu letiska Gen. M. R. Štefánika a previedli stanovený výsadok. Zatiaľ čo dve ďalšie AN-2 leteli vo výške asi 300 - 350 m a čakali na povel k náletu nad letisko naša Anka pilotov z Dubnice nad Váhom pomalý, ale isto klesala až do výšky 100 m. Keď šéf pilot zavelil potlačte sa všetci dopredu k pilotnej kabíne vedeli sme, že je zle a zo zoskoku nič nebude.

Pár minút po štarte posádka Anky zistila, že sa prehrieva motor a nemôž sa nabráť stanovená výška. Tlak oleja začal klesať a situácia začala byť kritická Lietadlo strácalo výšku a neustále klesalo k zemi. Bolo nutné núdzovo pristáť. Osádka v rýchlosti vyberala miesto na pristátie. Vybrali správne veľký, rovný lán d'ateliny. Skupina výsadkárov - veteránov spolu s inštruktorom vysadzovačom po celú dobu letu zachovala kľud a disciplínu.

A tak skupina 11 členov KVV Žilina vedená Majstrom športu Ferkom Glatterom, v ktorej bola i jeho manželka Hanka Michňová a najstarší skákajúci veterán / 72 rokov / Milan Švrček, ktorý sa do bratislavskej výsadky nevmetil previedla zoskok do d'ateliny neďaleko obce Hubice. Výška však nebola 600 m, ale len 1,5 m a padáky nebolo potrebné otvárať.

Čo teraz ? Milan Švrček ako najstarší poradil. Hľadáme v dedine vežu kostola a u kostola bude určite krčma. Vežu v dedine sme však nevideli a tak sme sa pustili bez padákov smerom k najbližším domom. Že sme sa rozhodli správne spoznali sme už o 17,30 hod. keď asi po 2 km cesty sme za stromami uvideli kaplnku a asi 100 m za ňou skutočne bola krčma, ktorej majiteľom je miestny „richtár“, obce pán Kadnár Michal. Pred krčmou sa celá skupina žilinských veteránov upravila, nasadili si červené baretu a vkročila do miestnej krčmy. Väčšina obce Hubice rozpráva maďarským jazykom. Predstavili sme sa majiteľovi krčmy a starostovi obce, ako i prítomným hosťom, že sme výsadkári zo Žiliny, kde je primátor Ing. Ján Slot a tak od tej chvíle zavládol v miestnej krčme len slovenský jazyk. A to ešte pán kadnár nevedel, že jeho 10 ročný syn pred krčmou absolvoval asi desať minútový nácvik vojenského hlásenia. Ten predstúpil pred otca a zahlásil „ po vojenský“ Otec bol som plk. v. v. magistrom Bučkom povýšený do hodnosti podporučíka výsadkového vojska. A ukázal mu na drese hviezdičku hodnosti podporučíka a na rameni odznak výsadkára. Pre starostu obce a majiteľa krčmy to bolo veľké uznanie a sláva . Objímal syna i pani Michňovú, proste obec bola naša. Syn ale zopakoval nacvičené - „otec povýšenie sa musí osláviť ! „, Oslava , ktorú urobil pán Kadnár som dávno nezažil. Oslava stretnutia pokračovala až do 21,00 hod. Nebyť nedeľňajšieho rekordného zoskoku určite by pokračovala do ranných hodín.

Na záver nášho „úspešného zoskoku do d'ateliny“, a veľmi pekného stretnutia výsadkárov zo Žiliny s občanmi obce Hubice predseda KVV SR oblasť Žilina m.š. Ferko Glatter venoval starostovi obce p. Kadnárovi tričko KVV SR do ktorého ho spolu s pani Michňovou za veľkého aplauzu výsadkárov veteránov a miestnych občanov obliekli.

Medzi ľuďmi, ktorí sa stretli prvý a zrejme aj posledný raz v živote zavládla milá a uprimná pohoda. Ani desať politikov, ktorí chrlia frázy o spolupatričnosti a tolerancii nezblížili tak neznámych ľudí, ako núdzové pristátie členov Klubu vojenských výsadkárov zo Žiliny a občanov obce Hubice.

Plk. v. v. Mgr. Pavel B U Č K A
člen KVV SR Oblasť Žilina

GUINNESSOVA kniha rekordov, nepojednáva len o rekordoch, ale sú to aj záznamy o ľudskom snažení priateľstve a cieľavedomosti aktérov.

Dátum 8. - 9. júna 2002 zostane navždy v pamätiach tých účastníkov, ktorý sa prekonali a 7. júla 2002 večer sa zišli na bratislavských Zlatých pieskoch, na organizačnú prípravu a na svoje vystúpenie na akcii SIAD 2002, čo bolo medzinárodný letecký deň /Slovak international air display /. Autor myšlienky kolega Alexander Georgijevský a celý výbor KVV Bratislava sa s odvahou im vlastnou pustili, do zorganizovania skoro 36 veteránov z celého Slovenska, ktorí museli prekonať vlastnú pohodlnosť a aj čiastočné obavy / veď niektorí neskákali z lietadla desiatky rokov a investovať aj nemalé prostriedky na krytie všetkých režijných nákladov /. Už prvé hodiny schádzania sa nasvedčovali, že zámer organizátorov sa musí podariť. Už pri vstupe do prezentačnej haly sme sa navzájom okukávali, lebo ozaj mnohí sme nevedeli, kto je kto a odkiaľ je. A ak vidíte cez tridsať, viac menej dôchodcov, aj už opelíchaných uvažujete „som tu dobre „? Patrím tu ? Ale áno ! Tam je predsa Rast'o, Štefan, Božka, Jaro a ďalší. Zrazu príde ku mne starší muž a pýta sa : Vy ste pán Platko ? Odpovedám áno, ale prečo mi vykáš ? Sme predsa z jednej branže, tak mi tykaj! Ale kto si ty ? No ja som tvoj cvičenec z roku 1960 v Košiciach a volám sa Paľo Putz a teraz žijem v Štúrove. Mám rodinku a pomalý sa chystám do dôchodku. Vtedy to medzi nami prepuklo. Objali sme sa po 42 rokoch, čo sme sa nevideli a o sebe nič nepočuli. Boli sme obidvaja šťastní z tohto stretnutia, práve tu a teraz pri parašutistickej akcii. Tento šport nám pomohol najst' sa po dlhých 42 rokoch.

Teda nejak tak sme sa poniektorí spoznávali. Boli to milé stretnutia a v týchto okamžikoch nás nezaujímali rekordy a pod..

Organizátor nás vystrojil do nových maskáčov a ostatnej výstroje. Želal by som vám pozorovať zmenu týchto „starcov „. Obratom sa zmenilo ich vystupovanie a disciplína, ako aj operatívne nástupy na poradu, večeru a pod. Nevieť kde to v nich driemalo, ale hneď z nich boli „vojaci „ a „vojačky „, s plnou zodpovednosťou. Po dlhej večernej debata a po vyhlásení večierky „paragáni „, sladko spinkali. A ráno ? Už okolo piatej sa tmolili po chodbách a vzrušene očakávali prvý ostrý deň. Po presune na letisko do Vajnor nastal čas pohotovosti, dobaľovania padákov a pozemná príprava. To vám teda bol zážitok ! Vidieť 60 a 70 ročných chlapov a dievčatá ako poctivo cvičia, robia kotúle, nacvičujú zoskoky z mostíkov. To bol proste pohľad „pre bohov „ ! Takýto videozáznam by sa mal premietat' prinajmenšom v školách, liečebňach pre závislých a pod. Aby videli ako sa dá žiť, ale ako sa má žiť aj v zrelšom veku.

Nedá mi spomenúť „nášho doktora „, Janka Kupeckého, všetkých nás preklepal, vyspovedal a tak nám vliat plné priehrštie optimizmu do našich opotrebovaných tiel. Aj touto cestou „doktore náš „, srdečná vďaka. Vďaka patrí aj jeho inštruktovi Števkovi Janáčkovi z „hlavného mesta Záhoria - Stupavy „, že nám pre paragánov zverboval a vychoval takúto vzácnosť. Podvečer konečne prišiel štart a dlhé lietanie vo vyčkávacom priestore nám „nešmakovalo „, ale najviac to „nešmakovalo „, druhej ANČI, ktorá viezla výkvet Žiliny, ktorí museli „alebo donútili „, pilota sadnúť do d'ateliny blízko obce Hubice, aby urobili predvolebný miting svojmu primátorovi a SNS. Zbytok teda - ďalšie dve Anče a ich osádky, ako je zvykom, úlohu splnili a v poriadku i keď len čiastočne. Hneď po zoskoku by som prial každému sledovať, ako všetci sa nasmierne tešili zo zoskoku. Ako to nádhorne prežívali a ako sa tešili, ako malé deti. Taká je pravá tvár výsadkára - veterána, ktorý bez ohľadu na vek, prežíva nádherné chvíle pred, počas a po zoskoku padákom.

Druhý deň v nedeľu 9. júna 2002 sa opakoval v celodennom očakávaní, ale najmä s túžbou pokus o rekord zopakovať a úspešne. Toto sa nám v podvečer podarilo a veliaci celej akcie Jožko Tuček mal iste takú radosť, ako my všetci. Dobrá vec sa podarila a po vysporiadaní všetkých organizačných vecí, vyhodnotení celej akcie a záverečného slova od Alexandra Georgijevského o slovo požiadal jeden z účastníkov a to Laco Platko z Prešova, ktorý v mene

všetkých účastníkov podujatia poďakoval celému kolektívu, ktorý sa podieľal na organizácii tejto akcie a najmä Alexandrovi Georgijevskému za jeho nesmierne obetavú prácu pre zdar tejto vynimočnej akcie, ktorá na Slovensku v takom rozsahu nemá obdobu. V mene Nadácie Štefana Baniča zo sídlom v americkom Dallase a v mene predsedu nadácie nášho rodáka Slávka Mulíka mu odovzdal diplom nadácie za mimoriadne celoživotné zásluhy pre Slovenský parašutizmus. Nebolo krajšej príležitosti na tento akt, ako to zástupca nadácie zorganizoval. Práve pri takejto milej príležitosti.

V závere nedá mi nespomenúť všetkých tých, ktorí svojou mravenčnou prácou, alebo len účasťou a podporou prispeli k zdaru tejto akcie. Chceme tiež poďakovať Ministerstvu obrany a jej organizačným zložkám za poskytnutie priestoru pre túto našu akciu, za materiálnu pomoc a za pochopenie.

Nech to zo zápisom do Guinnessovej knihy rekordov dopadne akokoľvek /zatiaľ je nádej/. Pre nás je rozhodujúce, že sme sa po rokoch zišli, boli sme pritom a domov sme si odniesli nádherný zážitok. Samozrejme máme radosť aj z toho, že sme sa znovu otestovali na čo si ešte trúfneme a obnovili sme si svoje priateľské putá. Podelil som sa so svojim zážitkom nielen z bezprostrednými aktérmi, kolegami z Klubov vojenských výsadkárov na Slovensku, ale aj s kolegami zo Slovenského leteckého zväzu.

Ladislav PLATKO
člen KVV Prešov a SLZ Prešov

Posledný boj v katakombách.

Stovežatá Praha, politické a kultúrne centrum v Strednej Európe, vždy priťahovala turistov a návštevníkov z celého sveta, aby v nej našli splnenie svojich túžob uzrieť Vltavu, krásne mosty ako napr. Karlov most, Pražský hrad a nespočítateľné množstvo historických a kultúrnych pamiatok. Mnohí sem ale prichádzajú v zajatí spomienok na dramatické historické udalosti, ktoré sa v tomto meste udiali a zapísali sa do histórie českého a slovenského národa. Medzi takéto patril aj atentát na ríšskeho protektora Čiech a Moravy R. Heydricha v roku 1942. Ako vieme, následky tohto atentátu boli pre český národ hrozivé. Zahynuli pri nich stovky nevinných ľudí. Lidice a Ležáky dodnes pripomínajú krutovládu nacistov a Gestapa v časoch neslobody a Druhej svetovej vojny. Hrdinský čin Jozefa Gabčíka a Jána Kubiša, ktorý spáchali atentát na Heydricha ukázal, že zločiny nacistov nemôžu zostať nepotrestané.

Na dni 16. – 18. 6. 2002 pri príležitosti 60 výročia tohto atentátu skupinou ANTROPOID a hrdinskej smrti jeho strojcov bol Klub vojenských veteránov SR pozvaný Náčelníkom Generálneho štábu AČR a KVV Praha, aby sme sa zúčastnili spolu s ostatnými zástupcami Klubov vojenských výsadkárov Českej a Slovenskej republiky na pamätnom stretnutí k týmto udalostiam. Delegáciu KVV SR viedol jej predseda plk. v.v. Anton Múdry.

Z nášho klubu boli v delegácii pp. Tuček, Franík a Meheš. Už letný pohľad na pozvánku, že bude pripravený veľmi príťažlivý a bohatý program tohto stretnutia. Medzinárodný seminár k 60. výročiu skupinou ANTROPOID,

návšteva Vojenského historického múzea, prehliadka kostola Cyrila a Metoda - jeho katakomb, účasť na pietnych aktoch v Resslovej a v Technickej ulici nás o tom presvedčili. Nechýbali ani družné a veľmi milé stretnutia s veteránmi zúčastnených Klubov vojenských veteránov Českej a Slovenskej republiky, či zahraničných delegácií.

Náš hositeľ Klub vojenských výsadkárov Praha sa skutočne po všetkých stránkach postaral o nás skvele. Dobré ubytovanie v Posádkovej ubytovni v Holešovicích bol v centre celého diania. Aj na posedenie do „hospody“, na tradičné české pivo sme nemali ďaleko, ale ani nebolo potrebné, pretože bufet na ubytovni bol nám k dispozícii po celé dni.

Medzinárodný seminár pri príležitosti 60. Výročia vyvrcholenia boja skupinou ANTROPOID vo veľkom sále Na Valech mal vysokú úroveň. Seminár viedol s prehľadom Genpor. Martínek. Hlavný referát, s ktorým vystúpil Jiří Šolc vzbudil u všetkých prítomných veľkú pozornosť. Na seminári vystúpili i slovenskí zástupcovia pluk. Švrlo a predseda KVV SR pluk. v.v. A. Múdry.

Dominantou v sále bol skutočný maskovaný vojenský padák, na ktorom boli vojenské symboly zavesené na zadnej stene za predsedníckym stolom. Každý účastník mal počas seminára na stole so svojou menovkou pripravené vyznamenanie - Rád parašutistického veterána a literatúru s vojenskou tematikou, ako "Paradesantní jednotky", "Válečný rok 1944", "Vlast a čest", "Československá symbolika". Pozorní usporiadatelia venovali veteránom aj ukážky niektorých vojenských časopisov, ako „Czech

armed force today“, alebo „A report“, štrnásťdenník MO ČR. Po zakončení seminára a výdatnom obede dostali sme sa autobusmi do vojenského historického múzea. Všetkých nás zaujala zvláštna expozícia, venovaná atentátu na Heydricha a parašutistom, ktorí ho vykonali. Pracovníci múzea popri podrobnom výklade nám predietli aj staré kinožurnály z tejto doby.

Nasledovala ďalšia prehliadka a to samotného chrámu Cyrila a Metoda v Resslovej ulici. Na prehliadku som sa veľmi tešil a bol som trochu i rozrušený. Malo to svoju príčinu i z iného hľadiska. Vrátil som sa na miesto po 70 rokoch, kde som bol pokrstený a súčasne som mal vstúpiť do priestorov, kde vyhasol život siedmich hrdinských parašutistov. Sňal som si červený baret z hlavy a vstúpil som do chrámu. Zúčastnil som sa širokého výkladu o udalosti, ktorá sa udiala pred 60 rokmi. Po ňom sme vstúpili do podzemia tohto chrámu, kde sa odohral krutý boj. Boj na život a smrť. Posledný boj v katakombách tohto chrámu. Pozerám sa na miesta, kde parašutisti Ján Kubiš, Jozef Gabčík, Jozef Valčík, Adolf Opálka, Jozef Bublík, Ján Hrubý a Jaroslav Švarc strávili posledné hodiny svojho života. Snažím sa vžiť do ich situácie. Vidím ich poslednú snahu dostať sa z tohto podzemia na slobodu.

Bol to malý, nedokončený tunel v stene podzemia chrámu. Každým rokom pripomínajú si veteráni výsadkového vojska, ale i občania našich dvoch štátov túto významnú historickú udalosť.

Po takomto vypätom dni veľmi dobre padol Raut - recepcia Náčelníka gen. Štábu ČR, ktorá sa uskutočnila vo veľkej sále Na Valech. Pri nej bolo vidieť našich veteránov v rôznych družných besedách. A bolo o čom hovoriť. Pokračovalo sa v nich i na ubytovni dosť dlho do noci. Bolo však treba ísť spať pretože i v ďalší deň nás čakal náročný program.

S nedeľavosťou sme sa zobúdzať do ďalšieho rána. Čakali nás pietne akty kladenia vencov v Resslovej ulici a v Technickej ulici. Nasadli sme do pripravených autobusov, ktoré sa len s veľkými ťažkosťami za normálnej pražskej prevádzky dostávali na miesto určenia. Len, len, že sme vystúpili z autobusu a naši zástupcovia, prevzali pripravený veniec zaznela česká a slovenská hymna. Prvá položila veniec k pamätnej tabuli s menami usmrtených parašutistov na stene chrámu Cyrila a Metoda, pri ktorej stála čestná stráž, vláda ČR a po nej delegácie veteránov výsadkového vojska a ďalšie delegácie. Na záver pietneho aktu zaznela hymna ČR a SR. Bolo však nutné opäť rýchlo nasadnúť do autobusov a presunúť sa do Technickej ulice na ďalší pietny akt. Tesne pred ním sme si pozreli majstrovský zoskok vojenských výsadkárov do husto obývanej časti mesta. Zvládli to majstrovský.

Dokonce jeden dopadol len asi 5 metrov pred pomník pred, ktorým sa konal pietny akt.

Rýchlo ešte na jeden „raut“, a už bolo nutné ísť na nádražie, odkiaľ sme sa v odpoľudňajších hodinách rýchlikom Intercity vracali do Bratislavy. Cesta ubiehala veľmi rýchlo, veď o spomienky a zážitky bolo potrebné sa podeliť. Počas týchto troch dní

Sme sa stretli s celou radou známych veteránov, nadviazali nové kontakty, dopracovali programy ďalších stretnutí medzi jednotlivými klubmi. Utvrdili sme sa tiež všetci v tom, že nemôžeme zabúdať na tých, ktorí pre budúcnosť generácií obetovali to najdrahšie čo mali - svoj vlastný život.

Alexander GEORGIEVSKÝ
člen KVV Bratislava

60. výročie prvej parašutistickej vojenskej školy.

Dňa 29. júna 2002 zúčastnili sme sa osláv 60. Výročia založenia prvej parašutistickej vojenskej školy v Trenčíne. Na pozvanie Slovenského leteckého zväzu gen. Dr. M. R. Štefánika, pobočka Trenčín zúčastnili sa tohto podujatia naši členovia pp. Tuček, bratia Georgijevskí, Franík, manželka Kupeckí, Mehešovi. Po prezentácii prezreli sme si práce na rekonštrukcii historického lietadla Caproni z roku 1919, na ktorom sa do vlasti vracal gen. Dr. M. R. Štefánik a bol zostrelý neďaleko pristátia v Ivánke pri Dunaji. Taktiež bola veľmi zaujímavá prehliadka leteckej a vojenskej techniky.

Hlavná oslava sa uskutočnila pri starej riadiacej letovej veži, na ktorej je umiestnená tabuľa existencie Padákovkej školy. Z histórie vieme, že hlavnou náplňou Padákovkej školy mala byť príprava prvých inštruktorov a padákových strelcov, ktorí mali vytvoriť základný káder pre výstavbu bojovej parašutistickej jednotky Slovenskej národnej armády. Po uskutočnení náboru sa prihlásilo do nej 204 uchádzačov, z ktorých po prísnom výbere iba 11 dostalo povolávacie lístky k nástupu do školy dňom 1. 11. 1942. Týmto dňom sa datuje oficiálny vznik Padákovkej školy v Trenčianskych Biskupiciach, dnes už súčasť mesta Trenčín. Boli to Jozef, Lachký, František Fridmann, Viktor Ilavský, Ladislav Janeček, Daniel Medňanský, Michal Muzika, Lev Kolník, Oldrich Najvirt, Jozef Pivarčík, Ladislav Lenárt, Emil Klčo. Veliteľom sa stal nadporučík Juraj Meško. Ešte v roku 1943 absolvovala skupina spolu s nadpor. Meškom náročný parašutistický výcvik v Nemecku, na základni pluku padákových strelcov Falls chirschutte 1 vo Wittstock - Dosse. Absolvovali tu po 6 zoskokov z rôznych typov lietadiel až z rôznych výšok, so zbraňami i bez nej. Po návrate na Slovensko však Ministerstvo národnej obrany rozhodlo o presťahovaní Padákovkej školy do Banskej Bystrice. Prvý kurz 23 padákových strelcov vyškolenými slovenskými inštruktormi začal na letisku Tri Duby náročnou pozemnou prípravou, prípravou na trenažeroch k výskoku z lietadiel JU 52 a He 111 a balením padákov. Tu sa uskutočnili 15. 10. 1942 i prvé historické zoskoky vojenských parašutistov na území Slovenska. Dňa 30. 10. 1943 padákoví strelci hromadne vyskočili s ukázkami bojovej činnosti v Žiline. Sledovali ich prezident republiky, vojenský hodnostári a predstavitelia masovokomunikačných prostriedkov.

Druhý kurz padákových strelcov po 43 frekventantov sa uskutočnil od 15. 1. 1944. Prvý zoskok absolvovali v priestore Zvolen - Lieskovec a nočné zoskoky na letisku Tri Duby. Verejné zoskoky uskutočnili na leteckých dňoch v Bratislave a Trenčíne. V roku 1944 sa Padáková škola opäť sťahuje, z Banskej Bystrice do Zvolena. Odtiaľto sa rota parašutistov zúčastňuje SNP. Bojovala na viacerých úsekoch.

Po vojne sa veľká časť padákových strelcov vrátila k vojenským útvarom. Napr. Viktor Ilavský, Ladislav Vašečka a Viktor Muzika sa veľkou mierou zaslúžili o výstavbu športového parašutizmu na Slovensku.

Súčasťou osláv bola i pietna spomienka na genmjr. Ing. Jána Repaského a polozenie venca k jeho tabuli na letovej riadiacej veži za účasti čestnej vojenskej stráže.

Ďalšou časťou osláv bola možnosť opatriť si pohľadnice s genmjr. Ing. Repaským a npor. Jurajom Meškom, pplk. In memoriam vyrobené k tomuto podujatiu a opatrené príležitostnou pečiatkou.

Za pomerne silného vetra uskutočnili sa zoskoky parašutistov na plochu letiska v bezprostrednej blízkosti letovej riadiacej veže. Zoskoky predviedli na profesionálnej úrovni za čo im právom patril potlesk prítomných účastníkov osláv. Na záver stretnutia veteránov výsadekovej vojska i ďalších hostí veľmi chutnal pripravený guláš i ďalšie občerstvenie.

Na záver je potrebné poďakovať sa pp. MUDr. Činčárovi a Mgr. L. Jamrichovi za ich pozvanie a hodnotnú akciu.

Pavel FRANÍK
člen KVV Bratislava

Výkonnostný odznak výsadkárov I. triedy

Príležitostné poštové pečiatky

Zo života klubu

Poobhliadnutie sa za vráskami bratislavskej histórie.

V sobotu 4.mája sa na Primaciálnom námestí stretlo niekoľko zvedavcov Klubu vojenských výsadkárov, aby sa vydalo ulicami starej Bratislavy. Počasie skutočne prialo, bolo dokonca teplejšie, ako by bolo žiadúce. Hoci zväčša išlo o starých bratislavčanov, záujem o to, kadiaľ kráčala dáma História hlavným mestom Slovenska a čo po sebe zanechala na svojej ceste časom veru nechýbal.

Prvá cesta viedla k starej radnici /dnes múzeum/ a Hlavné námestie s Rolandovou sochou. Odtiaľ po Laurinskej, kde takmer každý dom má svoju vlastnú históriu, na Ventúrsku k budove, v ktorej Matyáš Korvín roku 1467 založil prvú univerzitu v Uhorsku - Académiu Istropolitana. Potom okolo sochy A. Bernoláka k Dómu sv. Martina, ktorý bol svedkom korunovácie 11 uhorských kráľov a 7 kráľovien. Začiatky jeho výstavby spadajú do obdobia po roku 1221 na staršom románskom podlaží. Cesta pokračovala okolo hradieb po Kapitulskej ulici, na ktorej zanechali svoju pečať cirkevné inštitúcie a ku Klariskám. Kláštor bol postavený pri križovatke starých ciest, ktorá viedla od Michalskej brány k Vidrickej a priečne k Rybárskej bráne /približne po dnešnom korze/. Najprv tu bol rád cistercitok. Spomína sa už roku 1132. Klarisky doň prišli roku 1397 za Ondreja III. Kláštor pretrval až do zrušenia Jozefom II. roku 1782. Roku 1784 sa sem presťahovala Kráľovská akadémia z Trnavy, s právnickou a filozofickou fakultou. Pôsobil na nej aj profesor Pankl, ktorý mal vplyv na bernolákovcov, podobne ako Juraj Sklenár, od roku 1771 profesor na hlavnom bratislavskom gymnáziu a autor polemického diela o Veľkej Morave.

Podľa archeológov kláštor stojí na mieste, kde bolo jedno z najstarších osídlení Bratislavy. Priamo s Klariskami susedí budova Univerzitnej knižnice, kde do roku 1848 zasadal Uhorský snem. V tejto budove Ľudovít Štúr, ako poslanec uhorského snemu za mesto Zvolen predniesol od novembra 1847 do marca 1848 pamätné prejavy na obranu Slovákov.

Na ďalšej potulke sme sa vrátili do Primaciálneho paláca prezrieť si unikátne gobelíny. Odtiaľ naša cesta viedla späť na Diebrovo námestie, okolo jezuitskeho kostola k kokovej budove Mirbachovho paláca /Galéria MB/ a jednému z najstarších kláštorov s kostolom na území Bratislavy - k Františkánskemu /spomína sa v listinách už v roku 1240/. Neobišli sme cestou ani kláštor Uršulínok.

Pred nami bol ďalší dôležitý objekt - bývalé evanjelické lýceum, ktoré tak významne zasiahlo do našej histórie. Pred tým sme sa ale ešte pristavili pri starej budove, v ktorej od roku 1714 bol rektorom ev. gymnázia Matej Bel, náš známy polyhistor a pripomenuli si jeho rozsiahle diela. Na Konventnú ulicu, k bývalému evanjelickému lýceu to bolo už len pár krokov. Pamätná tabuľa s menami významných osobností, ktoré na lýceu študovali, uľahčuje uvedomiť si skutočný význam tohto lýcea pre Slovensko, osobitne pre obdobie národného obrodzenia. Roku 1803 tu vznikol Ústav československej reči a literatúry, s katedrou pod vedením &juraja Palkoviča. Odtiaľ vyšla nielen generácia Všeslávie / J. Kollár, F. Palacký, a ďalší /, najmä však celá generácia štúrovcov, ale ešte aj M.R. Štefánik. Okrem iného, pripomenuli sme si odchod 23 slovenských študentov 5. Marca 1843 na protest proti pozbaveniu Ľ. Štúra možnosti prednášať na tomto lýceu, ako aj skutočnosť, že táto udalosť bola podnetom pre Janka Matušku k napísaniu veršov, ktoré sú dnes našou národnou hymnou.

Čas ukazoval k druhej hodine po obede a tak na prehliadku ďalších vrások už nezostal čas a výsadkovým veteránom ani dostatok síl, aby sa vydali ešte na bratislavský hrad, ktorý pôvodne bol tiež v programe. Azda nabadúce. Poslednou zástavkou bola Stará tržnica, kde po takejto túre pivo ozaj zaslúžene chutilo.

PhDr. Viktor T I M U R A, CSc.

Strelecký deň členov klubu.

Podľa plánu činnosti nášho klubu sa naši členovia Meheš, Poláček, Kiš, Vrabeľ, Tomašovič, Kupecký, Štefáková, Šidlová, Kováčová dňa 21. 5. 2002 zúčastnili na streľbách na strelnici v kameňolome na Devínskej ceste. Len dvaja boli majiteľmi strelnej zbrane a tak ostatní si ich zapožičali v streleckom klube. Jedni sa uspokojili s pištoľami a Gabo Kiš s Jankou Kováčovou si zapožičali dokonca Škorpióna A ako sme mali možnosť vidieť strieľali veľmi dobre. Na jednu hodinu sme mali k dispozícii

5 streleckých boxov. O Naše ženy sa počas streľby s inštruktážami veľmi dobre a kolegiálne postarali pp. Kiš, Tomašovič, Poláček.

Akcia sa veľmi páčila nielen ženám ale i ostrieľaným parašutistickým vlkom. Po vydarenej akcii určite si pôjdeme vyskúšať naše strelecké umenie. Zvlášť keď prejavili po tomto termíne veľký záujem i ďalší streleckí adepti.

MUDr. Ján K U P E C K Ý
člen výboru KVV Bratislava

Boli sme hosťami manželov Vajdových.

Dňa 19.7.2002 sa stretli členovia KVV Bratislava na menšom „Párty „ u manželov Vajdových vo Veľkom Bieli. Trinásť členov nášho klubu mala tak opäť možnosť stretnúť sa. K dispozícii bola veľká záhrada, bazén kde sme si mohli do chutí zaplávať a hlavne gril, na ktorom pani domáca Ing. Arch. Elenka Vajdová za účasti ďalších našich členiek Božky Mehešovej, Anky Kupeckej a Janky Kováčovej pripravili opekané dobroty - kurčatá, bravčové na rošte. Nechýbali ani veľmi chutné lokše a celá škála dobrých zákuskov. Ľubka Šúplatová zasa mala napečené slané pečivo. Lacko Vajda ako domáci pán sa postaral o občerstvenie. Víno z jeho domácej produkcie nám veľmi chutilo.

Príjemné letné počasie umožnilo do neskorých nočných hodín posedenie na čerstvom vzduchu na záhrade a vymeniť si širokú škálu spomienok na život pod padákmi. Proste bol to jeden z ďalších krásnych večerov, ktoré sme spolu strávili. Väčšia časť tejto „Párty „, to potiahla až do ďalšieho poobedia. Nezostáva nám nič iného, len sa poďakovať manželom Vajdovým za zorganizovanie takehoto milého a družného stretnutia. Všetci sa tešíme na ďalšie. Treba poznamenať, že členmi nášho klubu sú i dvaja synovia manželov Vajdových, jeden z nich si už odskákal svoje vojenské zoskoky a na ďalšieho čakajú.

Pavel FRÁNÍK
člen KVV Bratislava

Bonzáčik

Slovenský národný aeroklub Gen. M. R. Štefánika v Bratislave pravidelne organizuje po absolvovaní výcviku, zoskoky pre nováčikov. Pri týchto zoskokoch dostávajú príležitosť i veteráni Klubu vojenských výsadkárov. A tak medzi skákajúcimi nováčikmi sa často objavia veteráni Meheš, bratia Georgijevskí, Franík, Kupecký, Hreha, Šidlová a ďalší. Pred zoskokom si navzájom vymenia skúsenosti a má to i dobrý psychologický moment pred zoskokmi, hlavne pre nováčikov. Veď keď vidia vedľa seba skákajúcich kolegov o polstoročie starších, určite im to dodá odvahy.

Tak tomu bolo i dňa 10. 8. 2002. Deň o niečo nevšednejší, hlavne pre veteránov. Veď urobiť po dva zoskoky za deň, nebyva každodennou záležitosťou. Posledná výsadka v ten deň, v ktorej bol spolu s dvomi nováčikmi i Paľko Franík vystúpila neobvykle oproti predchádzajúcim výsadbám do výšky 800 m. Chcel si skočiť i vysadzovač, ale na svojom padáku „krídle „. Vysadzoval však na tom istom mieste, ako predchádzajúce výsadky zo 600 m. Medzitým sa však zmenil i vietor a tak výsadka mala zložitejší dopad na plochu letiska. Ako prvý skákal na padáku OVP 65 Paľko Franík. Bolo vidieť hneď po výskoku, že to bude ťažké pristáť na určenú plochu. Vo vzduchu „makal ako zbesilý „, aby ubrzdil zanášanie nad neďaleké, rozlohou rozsiahle kasárne. Nedarilo sa a tak si už len vybrať miesto na pristátie na zemi. Kde však? Veď pod ním sa črtal plot pretkaný ostnatými drôtmi, remíza s plechovou strechou, plná nákladných aut a pred ňou ďalšie stojánky s nákladnými autami a hneď vedľa nich kasárenské budovy. Zostalo mu miesto na betóne, medzi dvomi oproti stojacimi nákladňami / jedno z pomedzi nich v tejto rade bolo vybraté /.

Dopad to bol tvrdý, ale až na malé udretie „zadočku a lakt'a „, bez závad. V momente tam bola dvojica strážnych so samopalmi. Prvá ich otázka bola „máte u seba nôž „, ? Namiesto toho či je „zdravý „, ? Neuvedomil si, že vlastne v tom momente bol narušiteľom vojenského objektu. Nastalo zbalenie padáka, ktorý prikryl niekoľko parkujúcich aut. Podarilo sa mu to po dlhšej chvíľke, lezúc po nákladňách pod dozorom strážne. Medzitým dorazila i vojenská polícia a tak pod početným dozorom opúšťal strážený objekt. Na strážnici sa stretol s ďalším skákajúcim, ktorý padol do inej časti kasárni. Nasledoval menší výsluch a zápis nacionalií „, narušiteľov vojenských objektov „, a po ňom odvoz k dozornému útvaru. Dozorný útvar „kapitán „, ich dost' privetivo prijal so slovami : „Chlapci máte šťastie. Videli ste na nádvorí nastúpenú strážnu jednotku? Tí vojaci idú do svojej prvej strážnej služby a sú plne nabití vojenskými predpismi a tak by s vami to mohlo dopadnúť oveľa horšie. Po malom vypočutí a opätovnom zápise nacionalií ich podaním ruky a želaním všetkého najlepšieho prepustil.

Pred kasárňami už čakali na nich priatelia, ktorí ich odviezli na letisko, s ďalším želaním: „Čo najmenej takýchto zoskokov „, ! Veď nemuselo to dopadnúť takto!

Redakcia KVV

Blahoželáme k životným jubileám!

Ivanovi	NEMČEKOVI	75 rokov
Vladimírovi	GOGÁROVI	70 rokov
Ladislavovi	DENKOCZYMU	70 rokov
Janke	KOVÁČOVEJ	60 rokov
Ing. Ladislavovi	HREHOVI	60 rokov

Pri tejto príležitosti Vám gratulujeme a prajeme veľa zdravia a pohody do ďalších rokov života!

Prispejte Vašimi článkami do ďalších čísel nášho SPRAVODAJA !

Veľmi by nám uľahčilo prácu, keby ste nám zasielali - ak je to možné príspevky napísané na **PC v programe Microsoft Word** na diskete, alebo internetom. Aj rukopisy a fotografie sú však vítané!

Kontaktná adresa: Pavel Franík
Kudláková 1
841 01 Bratislava

Tel. /Fax: 02/ 6436 2349
E-mail: franik.pavel@post.sk